

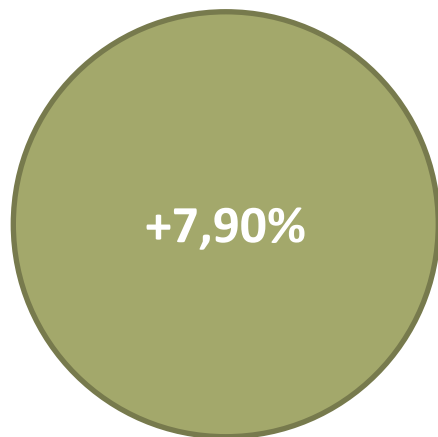
Hushållens kostnadsökningar i vinter – ett stort problem?

Norges Bank – Finansiell fagdag

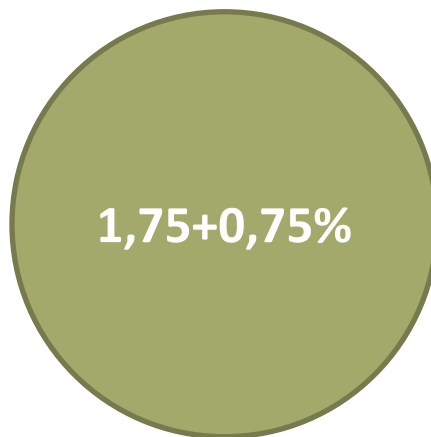
17 november 2022

Roine Vestman

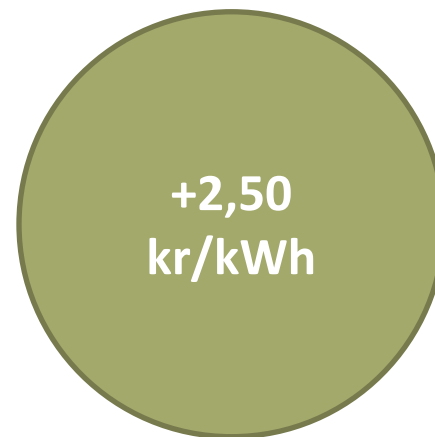
Hushållens kostnadsökningar

KPIF-XE

Styrräntan

Elpriserna

Översikt

1. Hur påverkas hushållen?

2. Kostnadsökningarnas effekt för typhushåll

3. Slutsatser

Hushållens konsumtion vid temporära chocker

- Hushåll kan utjämna temporära chocker genom att:
 - ta av sitt buffertsparande
 - öka lånen
- En chock får bara fullt genomslag på konsumtionen om hushållet är begränsat i dessa avseenden
- Hur hårt slår vinterns kostnadsökningar? Två scenarier:
 1. viss åtstramning från hög nivå: makroekonomiska konsekvenser
 2. kassaflödesmässigt underskott enligt modest budget (Kvar-att-leva-på-kalkyl): finansiella och sociala konsekvenser

Tre viktiga faktorer

Den ekonomiska utvecklingen slår hårdast mot småhusägare som har:

1. liten sparbuffert och kassaflödesmarginal
2. uppvärmning med direktverkande el i elområde 3-4
3. bolån med kort räntebindningstid

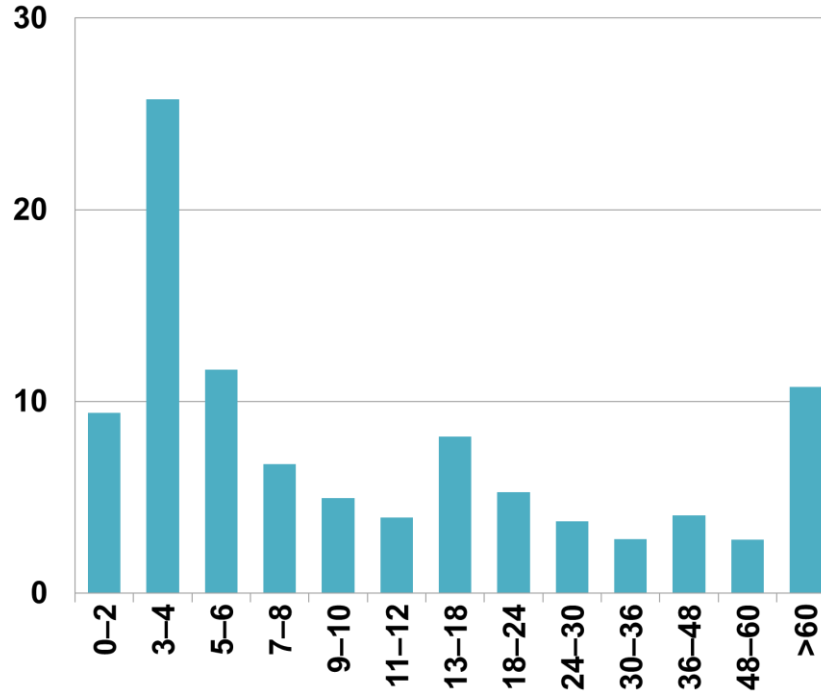
Översikt

1. Hur påverkas hushållen?

2. Kostnadsökningarna för typhushåll

3. Slutsatser

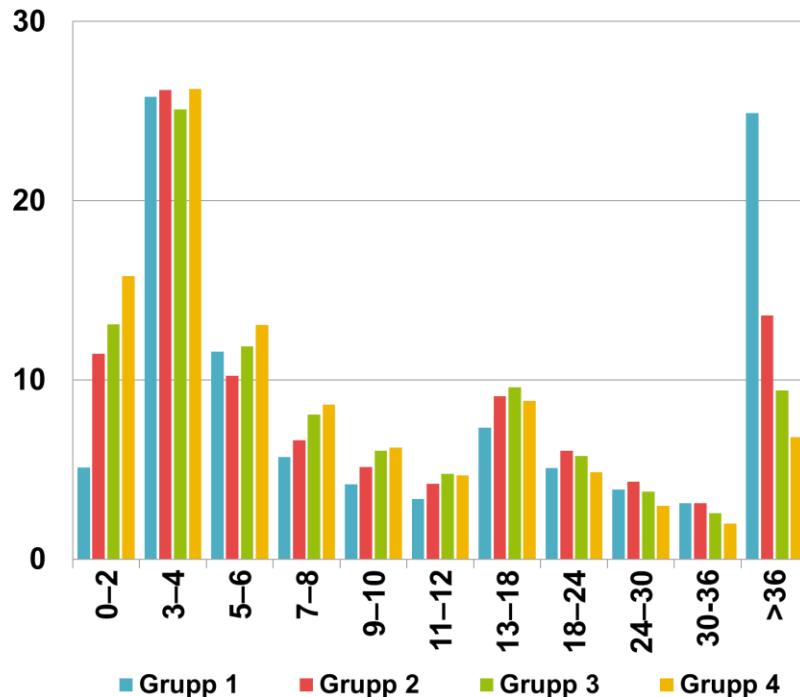
Hushållens sparbuffert: likvida finansiella tillgångar genom disponibel inkomst

Not: Den horisontella axeln anger antal månader som hushållet kan bibehålla ersätta sin disponibla inkomst med hjälp av enbart likvida tillgångar. Källa: Andersson och Vestman (2021).

Hushåll med stora ränteutgifter (lån) har inte större sparbuffertar

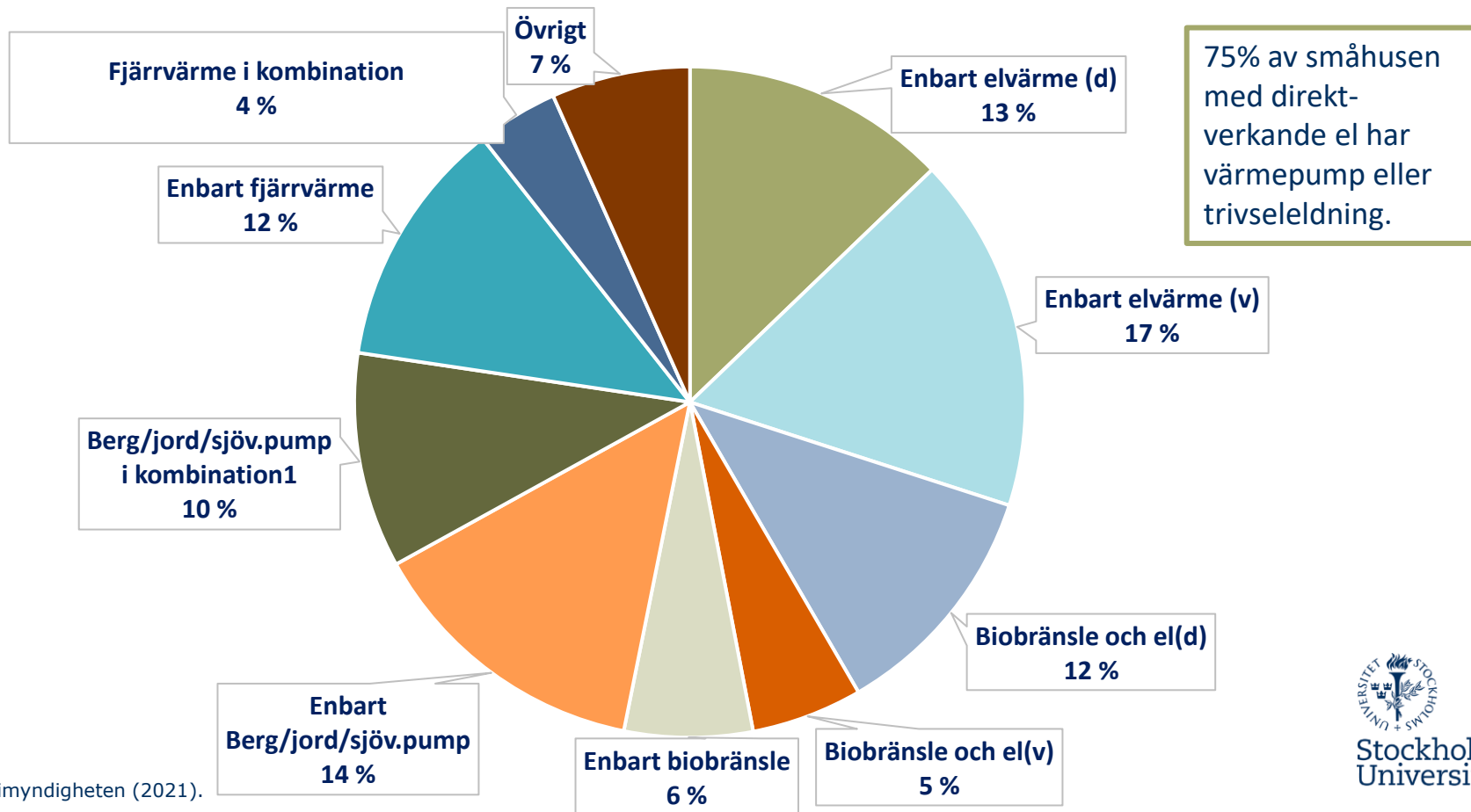
Procent

Not: Grupperna anger hushåll med olika ränteutgifter. Grupp 1 är hushåll med inga eller små utgifter (percentil 0-50). Grupp 2: percentil 50-65; grupp 3: percentil 65-80; grupp 4: percentil 80-95. Horisontella axeln anger månader. Källa: Andersson och Vestman (2021).

30% av småhusen värms upp med el

Sveriges elområden

ELOMRÅDEN I SVERIGE:

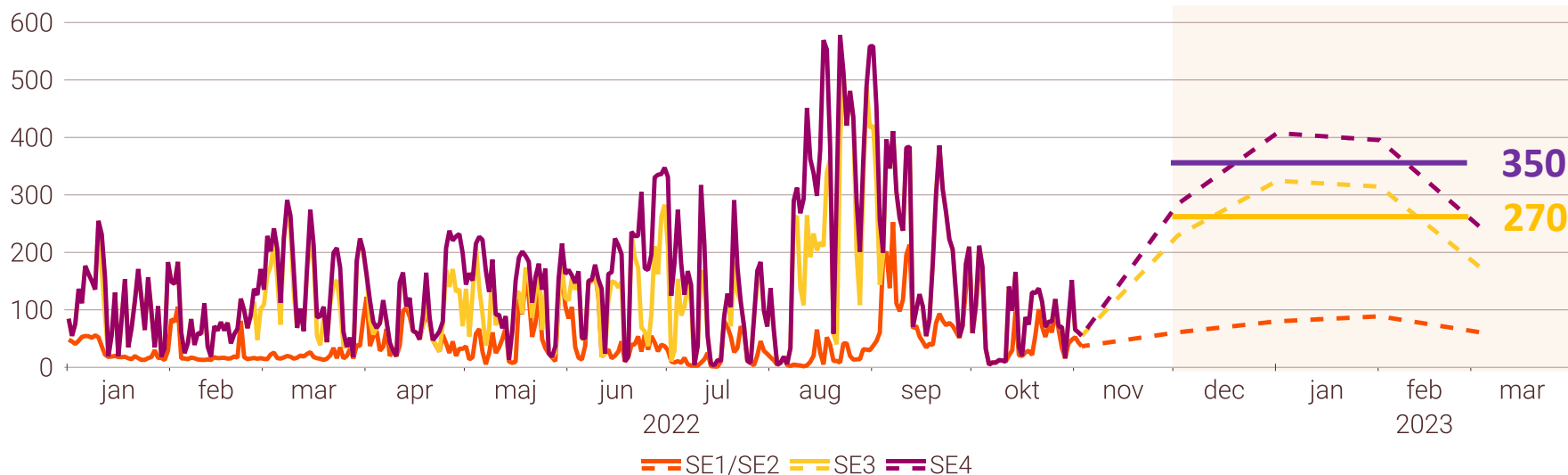
1. Luleå (SE1),
2. Sundsvall (SE2),
3. Stockholm (SE3),
4. Malmö (SE4)

Källa: <https://el.se/elområden>

Prognos (spot): 270 öre resp 350 öre per kWh

Elsspotpris inkl. termin + EPAD

öre/KWh

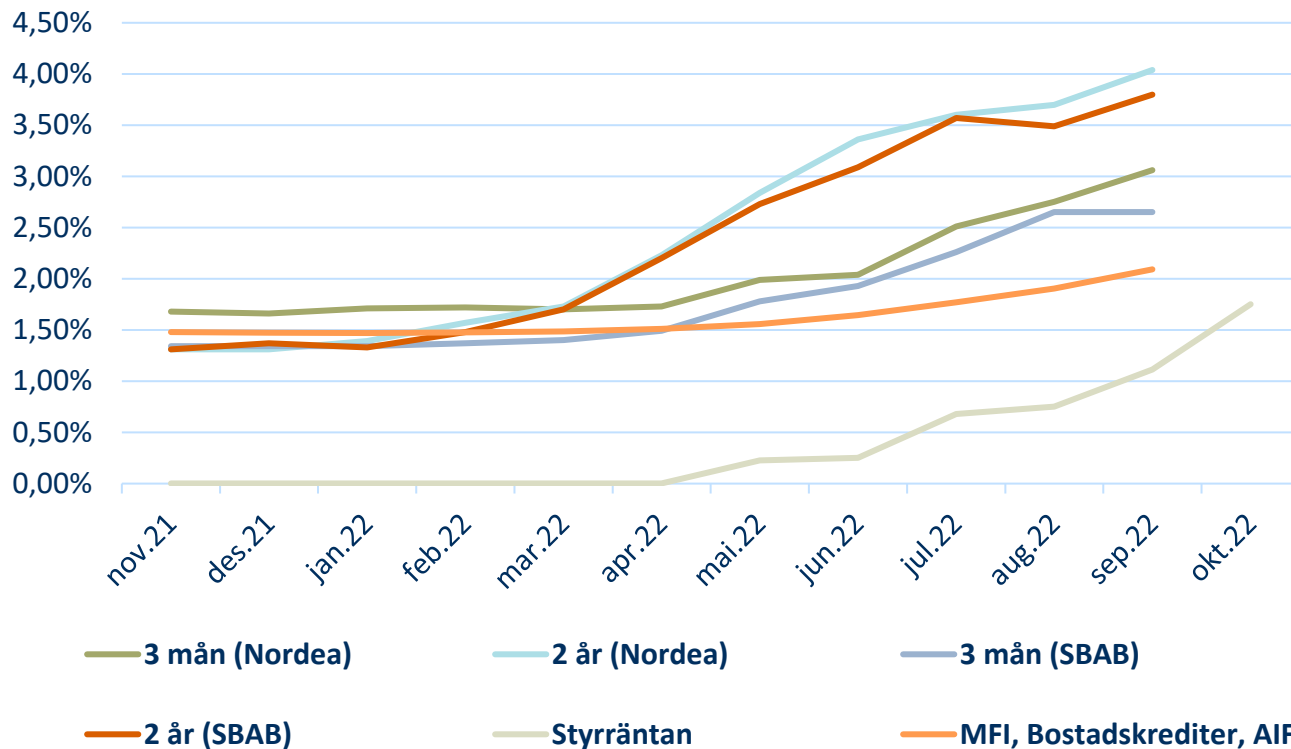

Källor: Swedbank Analys & Macrobond

SE3 (Stockholm): 2,70 kr/kWh spot = 4,00 kr/kWh för hushåll
SE4 (Malmö): 3,50 kr/kWh spot = 4,90 kr/kWh för hushåll

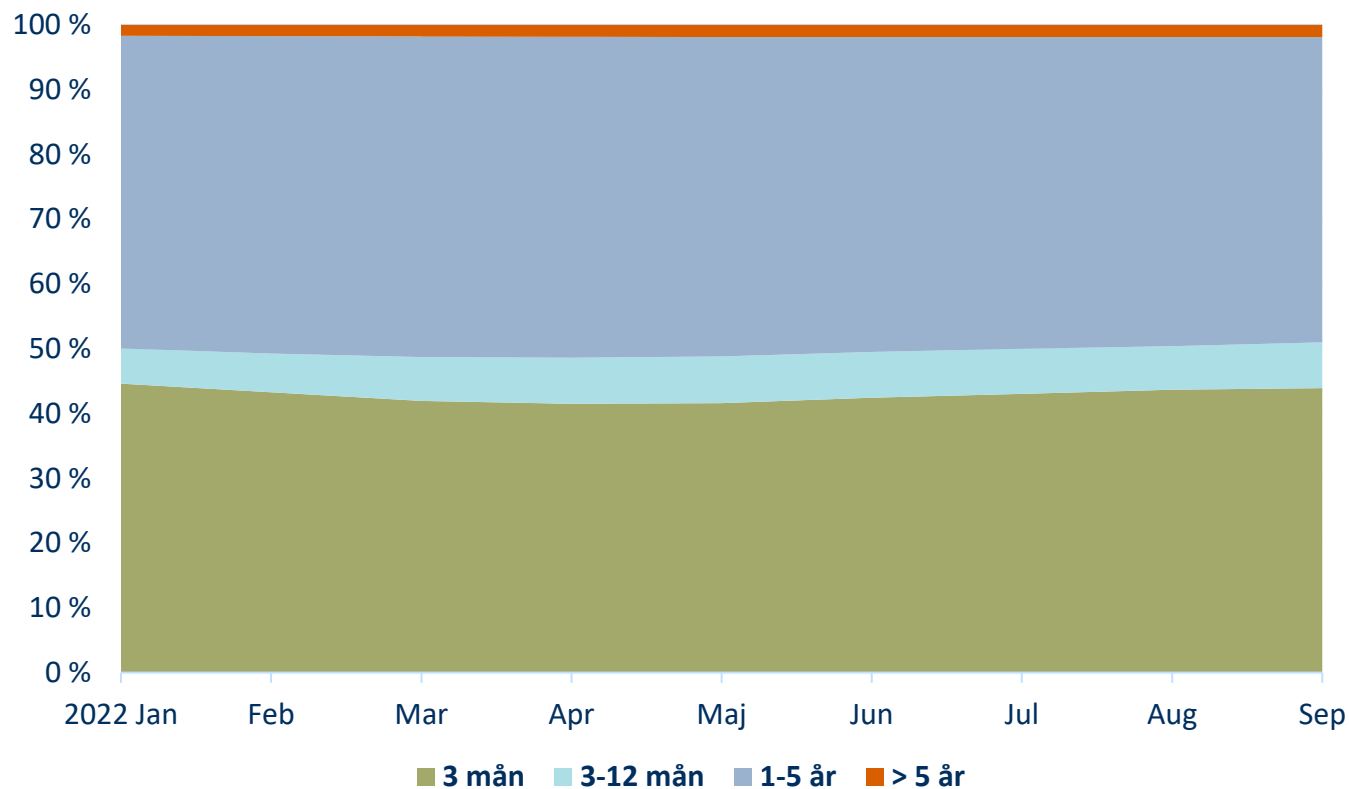
Källa: Swedbank Analys. Kurser för forwardkontrakt daterade 2022-11-02. Systemkontrakt+EPAD.

Styrräntan och bolåneräntor (genomsnitt)

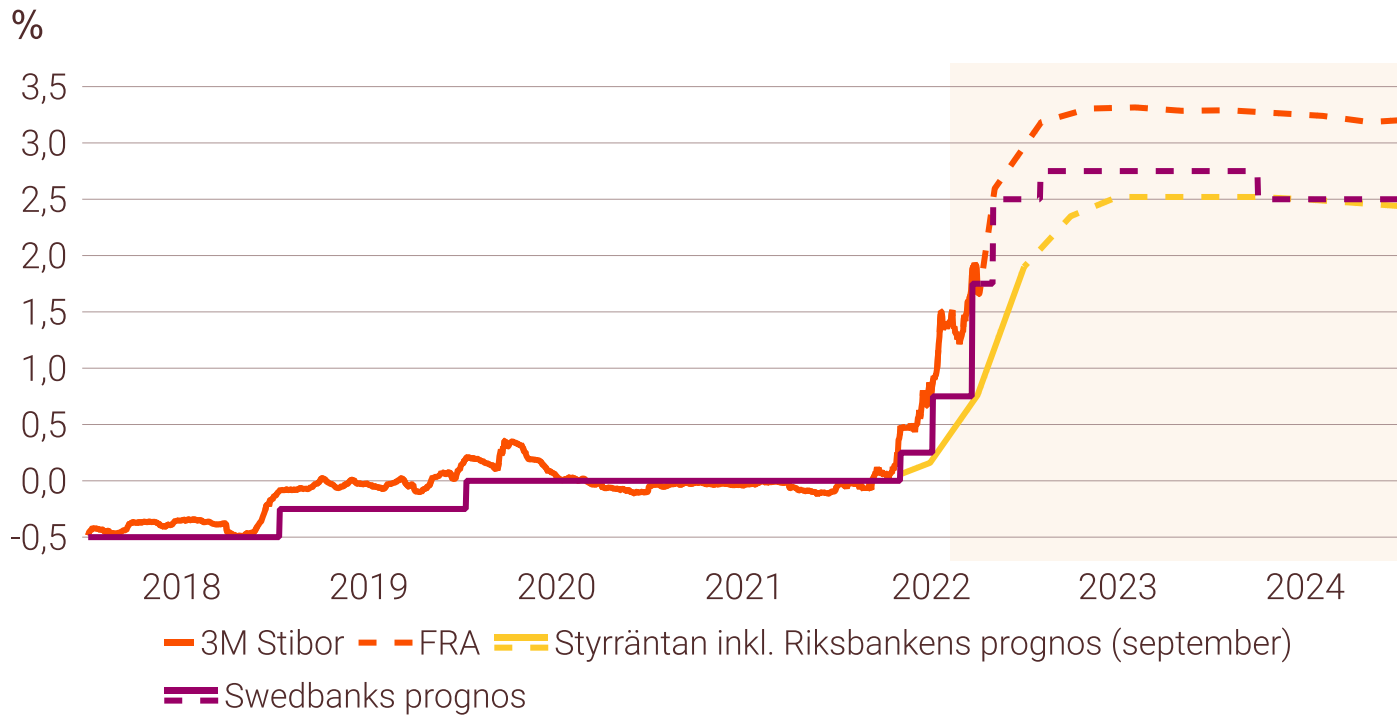
Bolån 3 mån – styrräntan = 1,75%

Fördelning av räntebindningstider

Styrräntan - prognoser

Riksbankens styrränta och STIBOR 3M

Källor: Swedbank Analys & Macrobond

3 mån bolån dec –feb: 4,25%

Småhusägares kassaflödesmarginal

- Småhusägares Kvar-att-leva-på-kalkyl:
 - 6-7% stressränta
 - Konsumentverkets budget
- Analys för typhushåll med bindande KALP:
 1. Finns det småhusägare som inte har kassaflöde motsvarande Konsumentverkets budget?
 2. Vilken bolåneränta motsvarar kostnadsökningarna?
 3. Givet kostnadsökningarna, vilken bolåneränta klarar hushållen?

KALP-kalkyl för tre typhushåll

	<u>Hushållets bruttoinkomst</u>		
	70 000	80 000	100 000
Kalkylränta	6,8%	6,8%	6,8%
Amorteringsgrad	1%	1%	2%
Skuldkvot	3,57	4,24	4,60
Bruttoinkomst 1	35 000	40 000	50 000
Bruttoinkomst 2	35 000	40 000	50 000
Bolån	2 995 356	4 072 320	5 518 680
Disponibel inkomst 1	24 500	28 000	35 000
Disponibel inkomst 2	24 500	28 000	35 000
Levnadsomkostnader två vuxna och två barn	24 530	24 530	24 530
Kostnad för hus (inkl el och uppvärmning)	5 000	5 000	5 000
Utgift för bolån (ränta+amortering)	19 470	26 470	40 470
Nettokassaflöde i KALP	0	0	0

KALP med kostnadsökningar

	Hushållets bruttoinkomst		
	70 000	80 000	100 000
Bolåneränta	4,25%	4,25%	4,25%
Amorteringsgrad	1%	1%	2%
Skuldkvot	3,57	4,24	4,60
Bruttoinkomst	70 000	80 000	100 000
Bolån	2 995 356	4 072 320	5 518 680
Disponibel inkomst	49 000	56 000	70 000
Levnadsomkostnader två vuxna och två barn	24 530	24 530	24 530
Kostnad för hus (inkl el och uppvärmning)	5 000	5 000	5 000
Utgift för bolån (ränta+amortering)	13 105	17 816	28 743
Nettokassaflöde enligt KALP	6 365	8 654	11 727
Ökning i el, kr/kWh	2,5	2,5	2,5
Elförbrukning per månad dec-feb, kWh	2 600	2 600	2 600
Ökning i eluppvärmning under vintern per månad	6 500	6 500	6 500
Andra kostnadsökningar % (KPIF-XE)	7,40%	7,40%	7,40%
Andra kostnadsökningar kr	1 815	1 815	1 815
Nettokassaflöde	-1 950	338	3 412
Ränteekvivalent (el)	2,60%	1,92%	1,41%
Ränteekvivalent (KPIF-XE)	0,73%	0,53%	0,39%
Total ränteekvivalent	7,58%	6,70%	6,06%
Max bolåneränta	3,47%	4,35%	4,99%

Konsumtionsbortfall redan idag

Total spending

Transaction turnover, volume, y/y %

Note: Deflated using the CPIF-ex-electricity index.
October data is deflated with the Swedbank forecast.
Sources: Swedbank Pay and Swedbank Research

Slutsatser

- Höga elpriser är åtstramande
 - Effekt som om bolåneräntan är 1,4-2,6 procentenheter högre
 - Tydlig avmattning av konsumtionen redan nu (-8,4%)
- Liten risk att hushåll får kassaflödesmässigt underskott
 - Förutsätter direktverkande el, rörligt elavtal, rörlig bolåneränta
 - Gynnsamt att hushåll med höga skuldkvoter har stora kassaflödesmässiga marginaler
- KALP-kalkylen – en underskattad svaghet?
 - För statistisk, borde inkludera kostnadschockscenario
 - Frågetecken kring anpassningsbarhet till budget